

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
Conny Hägg
conny.hagg@regeringskansliet.se

YTTRANDE BETRÄFFANDE RIKSGÄLDENS FÖRSLAG TILL SÄKERHETER I FINANSIERINGSSYSTEM FÖR KÄRNAVFALL

1 INLEDNING

Fortum Sverige AB och Fortum Oyj (gemensamt benämnda "Fortum") har erhållit möjlighet att inkomma med yttrande till Regeringskansliet beträffande Riksgäldskontorets (Riksgälden) yttrande över Fortums förslag till säkerheter i finansieringssystemet för kärnavfall senast den 4 juni 2018. Fortum är tacksam för denna möjlighet och vill framföra följande.

2 SAMMANFATTNING

Fortum har delat upp sitt yttrande i en första del under stycke 4, som tar ställning till de så kallade minimivillkoren som Riksgälden föreslagit skall läggas till säkerheterna. Nedan kort Fortums ställningstagande till dessa:

- Fortum anser att ett avyttringsvillkor för Fortums andel av den svenska kärnkraften skall utgå i sin helhet då ett avyttringsvillkor inte är förenligt med lagen.
- Fortum accepterar att rapportera sin andel intjäning från den svenska kärnkraften i relation till koncernens totala intjäning samt intjäning från den svenska kärnkraften i relation till den svenska verksamheten (med vissa förtydliganden).
- Fortum accepterar att rapportera händelser i koncernen som skäligen kan anses ha en betydande inverkan på förmågan att fullgöra förpliktelser enligt borgensförbindelsen (med vissa förtydliganden).

I en andra del under stycke 5 tar Fortum ställning till de så kallade tilläggs säkerheter/tilläggs villkor som Riksgälden föreslår. Fortum motsätter sig tilläggs säkerheterna i den föreslagna utformningen både p.g.a. att de ej förefaller förenliga med lag och för att de begränsar bolagens möjlighet att bedriva sin verksamhet lönsamt vilket kan inverka negativt på säkerhetens värde vilket inte är ändamålsenligt ur statens perspektiv och ej heller rimligt för bolagen.

Om det trots detta skulle anses lagenligt och nödvändigt med tilläggsvillkoren har Fortum nedan i stycke 5.2 närmare motivering per villkor vad som är godtagbart och vad som inte är det, och närmare förslag på utformning av godtagbara villkor. Här följer i korthet Fortums ställningstagande till tilläggsvillkoren:

- Fortum motsätter sig pant i aktier i dotterbolag kombinerat med avyttringsförbud
- Förbud mot avyttring av väsentliga dotterbolag eller tillgångar utan statens godkännande kan inte accepteras. I det fall att ett sådant villkor ändå skulle införas föreslår Fortum vissa tillägg.
- Förbud mot pantsättning av väsentliga dotterbolag eller tillgångar kan inte accepteras. I det fall ett förbud trots detta skulle införas måste detta harmoniseras med Fortums låneavtal.

Fortum anser att ett införande av möjliga minimi eller tilläggsvillkor som begränsar eller försvårar Fortums affärsverksamhet skall föregås av en möjlighet för Fortum att ställa en godtagbar säkerhet motsvarande ett visst belopp. Även om det i något skede skulle vara aktuellt (och lagenligt och nödvändigt) med sådana villkor önskar Fortum framhålla önskan om en dialog om villkoren och Fortums möjlighet att i samråd med myndigheterna inverka på utformningen av dem. Fortum framhåller även att det skulle vara orimligt och strida mot proportionalitetsprincipen att dessa villkor skulle gälla även för Fortum Oyj, utan framhåller att denna typ av villkor endast kunde komma i fråga beträffande Fortum Sverige AB.

3 UTLÄMNANDE AV INFORMATION OCH PROCESS FÖR GODKÄNNANDE

Fortum vill framhålla att Fortum Oyj är ett börsnoterat bolag och måste följa de lagar/regler/förordningar som gäller för noterade bolag, samt de lagar/regler/förordningar för den börs där bolaget är noterat. Detta begränsar vilken information som kan lämnas och vid vilken tidpunkt och till vem. Det är av yttersta vikt att hänsyn tas till vad detta innebär och under vilka förutsättningar sådan information kan lämnas ut av Fortum. Det bör även noteras att viss information som Fortum lämnar bör klassificeras och behandlas som konfidentiell på basen av lag och/eller avtals/affärshemlighets grund.

I det fall någon borgensman måste erhålla ett godkännande från staten i enlighet med minimivillkoren eller möjliga tilläggsvillkor vill Fortum framhålla att det är av yttersta vikt att en process etableras i förväg och som är snabb (entydiga tidsperioder inom vilken godkännande skall ges) och effektiv och förutsebar (på vilka grunder ges godkännande och vi vilka fall kan staten vägra ge godkännande) och utförs av personer som har relevant kompetens. I annat fall kan affärsverksamheten äventyras och i slutänden innebära negativ inverkan på garantin/säkerheten.

4 FORTUMS YTTRANDE TILL DE FÖRESLAGNA MINIMIVILLKOREN I RIKSGÄLDENS YTTRANDE

Riksgälden har föreslagit minimivillkor som skulle läggas till säkerheterna. Fortum ställer sig positivt till att Fortum Sverige AB utfärdar borgen och att det finska

koncernmoderbolaget Fortum Oyj ställer efterborgen som säkerhet för Fortum Sverige AB.

4.1 Avyttringsvillkor för den svenska kärnkraften

I sitt yttrande skriver Riksgälden under punkt 4.4.3 att det kan förhindras att en borgensman avyttrar sitt ägande i reaktorbolagen till en köpare som inte har möjlighet att erbjuda en för staten godtagbar säkerhet, genom ett krav på att borgensmannen skall inhämta statens samtycke införs. Vidare står under samma punkt att detta kan uppnås antingen genom pant i aktier eller genom ett avyttringsförbud avseende ägandet i reaktorbolagen.

Under punkt 5.4 i Riksgäldens förslag, som torde vara den ordalydelse som Riksgälden föreslår som minimivillkor för att säkerheterna skall anses vara godtagbara, står det för Fortum Oyj:s del att säkerheten skall förenas med villkoret att bolagen förblir ägare av sin andel av den svenska kärnkraften till dess att en ny ägare alternativt förändrad bolagsstruktur kan ställa en godtagbar säkerhet.

I själva förslaget till garantitext som Riksgälden utformat (bilaga 2 till Riksgäldens yttrande) står det däremot att det råder ett strikt förbud mot avyttring av svensk kärnkraft.

Det är inte helt entydigt hur Riksgälden avser att avyttringsförbudet/villkoret skulle utformas, då det är beskrivet på olika sätt i olika delar av Riksgäldens yttrande (och dess bilaga 2). Ett strikt avyttringsförbud eller ett villkor om statens godkännande för en avyttring av den svenska kärnkraften är väldigt ingripande i Fortums affärsverksamhet och står inte i proportion till det syfte som gäller för att begränsa statens risk.

Ett avyttringsförbud/villkor har inte grund i finansieringslagstiftningen och strider mot grundlagen och EU rätten, se motiveringarna under stycke 5.1.

Fortums uppfattning är att avyttringsvillkoret ska utgå i sin helhet. För det fall ett avyttringsvillkor trots detta kommer att införas måste detta göras med uttryckligt stöd i lag eller förordning och detta får ej heller strida mot grundlagen.

Ordalydelsen bör för det fall att avyttringsvillkor trots detta införs ändras. Vad beträffar Fortum Sverige AB:s borgensåtaganden så bör det förtydligas att det är ett åtagande för respektive ägarbolag i förhållande till sin egen ägarandel, och att nuvarande formulering ”*förblir ett av oss helägt dotterföretag*” är missvisande. Med nuvarande formulering kan det tolkas som att varje bolag även ska tillse att något annat av ägarbolagen inte avyttrar sitt innehav.

I det nuvarande förslaget från Riksgälden står det som villkor att:

" bolagen förblir ägare av sin andel av den svenska kärnkraften till dess att en ny ägare alternativt förändrad bolagsstruktur kan ställa en godtagbar säkerhet "

Det är dock oklart vem som skall göra bedömningen att ny ägare/förändrad bolagsstruktur kan ställa en godtagbar säkerhet. Fortum föreslår att det överlåtande bolaget skall göra bedömningen att inte överlåta till ny ägare som enligt överlåtande bolagets skäliga bedömning inte kan ställa en godtagbar säkerhet.

Denna skälighetsbedömning av ny ägares möjlighet att ställa godtagbar säkerhet skulle vara villkor för överlåtelsen och skulle vara skild från myndigheternas bedömning av godtagbar säkerhet (som inte enligt lagen är förknippad till ett överlåtelsevillkor). Även koncerninterna överlåtelser skulle alltid vara godtagbara.

4.2 Bolagen skall halvårsvis återrapportera sin andel intjäning från den svenska kärnkraften i relation till koncernens totala intjäning samt intjäning från den svenska kärnkraften i relation till den svenska verksamheten.

Fortum är positivt inställd till en utökad informationsplikt som ett sätt att öka säkerheternas långsiktiga styrka. Fortum ser dock ett behov av ytterligare klargöranden och preciseringar samt önskar lämna ett antal kommentarer i sammanhanget.

4.2.1 Rapporteringsfrekvens

I yttrandet föreslår Riksgälden en halvårsvis rapportering. I bilaga 2 föreslår man årsvis rapportering. Med hänsyn till formkraven och för genomförbarhetens skull förespråkar Fortum årsvis rapportering av föreslagna nyckeltal. Detta torde inte inverka på ändamålsenligheten.

4.2.2 Rapporteringens innehåll

4.2.2.1 Ändamålsenlighet

Som syfte med rapporteringen anges att staten skall kunna följa att borgensåtagandena inte får en för hög samvariation med åtagandet, vilket minskar säkerhetens styrka. Riksgälden föreslår ett nyckeltal där andelen intjäning från den svenska kärnkraften inte får bli för stor i relation till total intjäning. Den svenska kärnkraftens andel av intjäningen har historiskt varierat kraftigt till följd av prisutvecklingen på spotmarknaden, tillgängligheten i anläggningarna, politiska beslut rörande t. ex. skatter, ändringar i den verksamhet mot vilken jämförelser sker etc. Med Riksgäldens syn skulle t.ex. ett längre oplanerat stopp i en anläggning, vilket i sin tur ger en lägre andel intjäning, stärka säkerheterna. Fortum menar att det inte är ändamålsenligt att enbart utvecklingen av samvariationen ligger till grund för bedömning av om behov finns av stärkta säkerheter. Fortum menar att det är enbart strategiska beslut och dess eventuella väsentliga inverkan på samvariationen som kan ligga till grund för bedömning av behov av stärkta säkerheter.

4.2.2.2 Precisering av begrepp

I Riksgäldens yttrande används omväxlande begreppen "intäkter" och "intjäning" (se t.ex. sid 17, andra stycket). I yttrandet används i huvudsak "intjäning" medan intyget i bilaga 2 enbart talar om "intäkter". Här behöver en precisering ske av vad staten anser vara lämpligast för ändamålet.

Begreppet "intjäning" behöver definieras alternativt lämnas åt respektive bolag att tolka. Fortum särredovisar inte intäkter för kärnkraften. Den behöver därför räknas fram som en produkt av produktionsvolym multiplicerat med ett spotpris för en given tidsperiod plus en allokerad del av hedgeverksamheten. Intäkten från den svenska kärnkraften kan därför inte helt baseras på reviderad redovisning på så sätt som uttrycks i bilaga 2 till Riksgäldens yttrande. Även på kostnadssidan behöver begreppen preciseras alternativt lämnas åt respektive bolag att tolka för det fall "intjäning" skall rapporteras.

4.2.2.3 Problem med jämförelser av nyckeltal över tid och mellan olika bolag

Även om de rapporterade nyckeltalen kan beskriva en trend för ett bolag menar Fortum som nämnts ovan att intäkter och intjäning kan variera relativt kraftigt över tid utan att detta beror på medvetna och strategiska beslut. Fortum menar även att det är problematiskt att jämföra sådana nyckeltal mellan olika bolag. Följande omständigheter är exempel på faktorer som försvårar sådana jämförelser;

- Den produktion som säljs på den nordiska spotmarknaden hedgas som en helhet. Den beräkning av intäkt per produktionsslag som beskrivits ovan är en förenkling. Måttet blir subjektivt och försvårar därför jämförelser.
- Samtliga produktionskostnader från kärnkraftsbolagen faktureras ägarna. Kostnaden för kraften konsolideras med olika metoder beroende på ägarskap.
- Omkostnader i koncernerna kan allokeras till kärnkraften med olika principer eller inte alls i olika bolag.
- Intjäningsbegreppet för hela koncernen är även det problematiskt. Ett officiellt EBITDA inkluderar variationer i avvecklade verksamheter, värderingar av derivat m.m. Fortum redovisar också "Comparable EBITDA", vilket är en intern definition för att exkludera förändringar som inte har med den underliggande verksamheten att göra. Detta lämpar sig för jämförelser över tid men inte med andra bolag.

Fortum förordar att nyckeltalen utformas i dialog mellan Riksgälden och industrin.

4.3 Bolagen skall återrapportera händelser i koncernen som skäligen kan anses ha en betydande inverkan på förmågan att fullgöra förpliktelser enligt borgensförbindelsen, såsom t.ex information inför väsentliga avyttringar av tillgångar eller rörelser i koncernen.

Fortum ställer sig positivt till rapportering av händelser som skäligen kan anses ha en betydande inverkan på förmågan att fullgöra *betalningsförpliktelserna* enligt borgensförbindelsen och detta kan ske utan dröjsmål i enlighet med Riksgäldens yttrande. Fortum önskar dock göra följande ändringar: ersätta förpliktelser med *betalningsförpliktelser*, stryka den föreslagna texten efter kommatecknet "*såsom t.ex information inför väsentliga avyttringar av tillgångar eller rörelser i koncernen*", och *istället* efter kommatecknet lägga till "*i den utsträckning sådant informationsutlämnande inte står i strid med vid tiden tillämplig reglering om*

marknadsmisbruk". Fortum anser inte att det behövs precisering av händelser i exempelform för vad som kunde ha en betydande inverkan på förmågan att fullgöra betalningsförpliktelser enligt borgensförbindelsen och som vi kommenterat i avsnitt 3 så har vi att följa de begränsningar som vi vid var tid är bundna till vad gäller informationsutlämnande, därav vårt föreslagna tillägg.

Fortum vill också klargöra att vi inte uppfattar detta åtagande som ett allmänt informationsåtagande om vilka transaktioner som vi avser att göra, utan detta avser endast en ytterst allvarlig situation där vår förmåga att fullgöra vårt åtagande är väsentligen äventyrat.

5 FORTUMS YTTRANDE BETRÄFFANDE YTTERLIGARE TILLÄGGSSÄKERHETER

Riksgälden har skrivit, att utöver minimikraven som ovan nämnts, kan det vara aktuellt att kräva ytterligare tilläggssäkerheter från de bolag där risken bedöms vara högre och /eller att strukturella förändringar av bolagen avsevärt riskerar att urholka de ställda säkerheternas värde. Riksgälden nämner som exempel på eventuella tilläggssäkerheter pant i aktier i dotterbolag alternativt avyttringsförbud och pantsättningsförbud för väsentliga dotterbolag och tillgångar. Riksgälden skriver också att dessa tilläggssäkerheter kan utifrån behov komma att bli aktuella att kräva under en innevarande avgiftsperiod.

Fortum ställer sig negativt till tilläggssäkerheterna både p.g.a att de ej förefaller vara förenliga med lag och för att de begränsar bolagets möjlighet att bedriva sin verksamhet lönsamt vilket kan inverka negativt på säkerhetens värde vilket inte är ändamålsenligt ur statens perspektiv och ej heller rimligt för bolagen. Det bör också framhållas att eventuella tilläggs villkor ej får stå i strid med låneavtal som Fortum har. I det fall det dock anses lagenligt och nödvändigt med tilläggs villkoren har Fortum nedan i stycke 5.2 närmare motivering per villkor vad som är godtagbart och vad ej, och närmare förslag på hur villkoren i så fall borde utformas.

5.1 LAGENLIGHET

De föreslagna tilläggssäkerheterna förefaller ej ha grund i finansieringslagstiftningen och förordningen. De föreslagna tilläggssäkerheterna förefaller strida mot Regeringsformen (RF) beträffande egendomsskyddet, näringsfriheten och normgivningsmakten. De föreslagna tilläggssäkerheterna förefaller även strida mot proportionalitetsprincipen, unionsrättsliga principer och mot folkrätten.

5.1.1 Det förefaller inte finnas grund i finansieringslagen och finansieringsförordningen att utfärda tilläggs villkor.

I förordning (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter stadgas det:
" 25 § Riksgäldskontoret ska, inom två månader från det att tillståndshavaren senast ska ha lämnat sitt förslag enligt 24 §, överlämna förslaget tillsammans med ett eget yttrande till regeringen för prövning av om förslaget är godtagbart.

Om det behövs för att säkerställa statens rätt, ska Riksgäldskontoret föreslå de villkor som en säkerhet bör förenas med.

26 § En tillståndshavare ska ställa godtagbara tilläggssäkerheter motsvarande ett visst belopp, om

1. värdebeständigheten på den eller de säkerheter som har ställts har försämrats och inte längre är godtagbar, eller

2. sådana villkor som avses i 25 § andra stycket har åsidosatts."

I 26 § står det att en tillståndshavare ska ställa godtagbar tilläggssäkerhet motsvarande ett visst belopp om värdebeständigheten på säkerhet som ställt har försämrats och inte längre är godtagbar eller villkor som avses i 25 § har åsidosatts.

Riksgälden skriver att det kan vara aktuellt med tilläggssäkerhet från de bolag där risken bedöms vara högre och eller att strukturella förändringar av bolagen avsevärt riskerar att urholka de säkerställda säkerheternas värde. De skriver att dessa tilläggssäkerheter skulle kunna utgöras av t.ex pant i aktier i dotterbolag alternativt avyttringsförbud och pantsättningsförbud för väsentliga dotterbolag eller tillgångar.

De tilläggssäkerheter som Riksgälden föreslår motsvarar inte ett visst belopp (så som det krävs enligt 26 §), utan det verkar vara frågan om tilläggsvillkor, även om Riksgälden kallar dem tilläggssäkerheter. Fortum anser att det inte finns någon grund i 26 § finansieringsförordningen att utfärda denna typ av tilläggssäkerheter.

Riksgälden föreslår att i de fall då risken bedöms vara högre och /eller att strukturella förändringar av bolagen avsevärt riskerar att urholka de ställda säkerheternas värde skulle tilläggsvillkoren kunna vara aktuella att kräva. Dock är "triggern" för användande av tilläggssäkerhet enligt 26 § i finansieringsförordningen inte att risken bedöms vara högre och /eller att strukturella förändringar av bolagen riskerar att urholka de säkerställda säkerheternas värde, utan att värdebeständigheten på den säkerheter som ställts har försämrats eller att villkoren i 25 § har åsidosatts.

Det står även i Riksgäldens yttrande att dessa tilläggsvillkor kunde utfärdas under innevarande avgiftsperiod. I förordningstexten står det att Riksgälden inom 2 månader från att tillståndshavaren har lämnat sitt förslag enligt 24 §, skall överlämna förslaget tillsammans med ett eget yttrande till regeringen för prövning av om förslaget är godtagbart och att Riksgälden om det behövs för att säkerställa statens rätt kan föreslå de villkor säkerheten bör förenas med. Det finns ej stöd i finansieringslagen eller förordningen för utfärdande av tilläggsvillkor under innevarande avgiftsperiod.

Däremot skall en tillståndshavare ställa godtagbara tilläggssäkerheter motsvarande ett visst belopp i de fall som nämns under 26 § finansieringsförordningen.

5.1.2 De föreslagna tilläggssäkerheterna förefaller strida mot Regeringsformen, Proportionalitetsprincipen, Unionsrätten och Folkkrätten.

Såväl tolkning och tillämpning av Finansieringslagen som eventuell justerad lagstiftning måste respektera grundlagarna. Bestämmelserna i 2 resp. 8 kap. regeringsformen (RF) berör bl.a. näringsfriheten och normgivningsbehörigheten för riksdag respektive regeringen (och för myndigheter under regeringen). I 2 kap. RF sägs bl.a.:

"15 § Vars och ens egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättning ska också vara tillförsäkrad den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad på sådant sätt att pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras eller att skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

Vid inskränkningar i användningen av mark eller byggnad som sker av hälsoskydds-, miljöskydds- eller säkerhetsskäl gäller dock vad som följer av lag i fråga om rätt till ersättning."

"17 § Begränsningar i rätten att driva näring eller utöva yrke får införas endast för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag."

I den mån Riksgäldens förslag på krav på säkerheter begränsar borgensmännens möjligheter att disponera över sådan sin egendom som inte används för kärnkraftsverksamheten kan förslaget anses bryta mot egendomsskyddet. De inskränkningar i allmänintresset som medges i 2 kap. 15 § RF är begränsade till mark och byggnad och förutsätter att ägaren kompenseras. Riksgäldens förslag uppfyller ingetdera av dessa krav. De inskränkningar som förslaget medför syftar inte till att direkt skydda miljön eller tjäna eller möjliggöra säkerheten utan har istället till syfte att säkra en viss finansiering av de nödvändiga åtgärderna.

Riksgäldens förslag skulle också innebära att ägarna till tillståndsinnehavarna skulle få tåla betydande begränsningar i sin näringsverksamhet. Dessa begränsningar framgår inte av Finansieringslagen. Det är mycket tveksamt om sådana begränsningar kan grundas på annat än tydlig lag. Det torde vara ett generellt krav att lagar som inskränker grundläggande fri- och rättigheter gör så tydligt och öppet. Finansieringslagen innehåller inga sådana bestämmelser. Vidare torde gälla att undantag från grundläggande fri- och rättigheter ska tolkas snävt.

Riksgäldens förslag på tilläggssäkerheter förefaller därför inte vara förenligt med RF. Även ifall det skulle stiftas ny lagstiftning av samma innehåll som Riksgäldens förslag på tilläggssäkerheter så förefaller den strida mot i vart fall egendomsskyddet. Som

inskränkning i näringsfriheten skulle förslaget vidare – eftersom det diskriminerar mellan olika ägare av tillståndsinnehavare – troligen inte vara godtagbart heller, eftersom det skulle strida mot kraven i 2 kap. 17 § eftersom vissa företag skulle kunna gynnas och andra missgynnas och (därmed) mot principen om allas likhet inför i lagen 1 kap. 1 § andra stycket och 9 § RF.

Riksgäldens förslag på riskbegränsandevillkor inskränker bolagens möjlighet att bedriva sin affärsverksamhet på ett sätt som inte står i proportion till den riskbegränsning staten vill uppnå.

Riksgäldens förslag på ytterligare säkerheter kan vidare, till den del den diskriminerar mellan olika ägare av tillståndsinnehavare råka i konflikt med unionsrätten. Unionen ska verka för en fungerande konkurrens (se artikel 3.3 Fördraget om Europeiska Unionen) och medlemsstaterna är skyldiga att verka för bl.a. detta mål genom bl.a. upprätthållandet av en fungerande konkurrens (se artiklarna 119 och 120 Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt). En lösning motsvarande den som Riksgälden nu föreslår skulle förvrida konkurrensen dels mellan olika ägare till tillståndsinnehavarna men genom att förslaget skulle inverka också på annan verksamhet än kärnkraft skulle förslaget också kunna påverka konkurrensen mellan olika energislag och mellan energiindustrin och annan verksamhet som kan bedrivas i samma koncerner som energiindustri.

Andra komplikationer kan uppstå om ägandet helt eller delvis ligger hos utländska företag. Det torde medföra såväl politiska som (folk)rättsliga och – avseende ägare inom EU – unionsrättsliga komplikationer (diskrimineringsförbudet) om svenska staten för att finansiera hanteringen av den svenska kärnkraftens avfall gör anspråk på medel som genereras i utländsk verksamhet eller gör åtskillnad mellan inhemska och utländska ägarföretag. Det är inte endast den juridiska formen som behöver vara likvärdig mellan olika ägare utan också den ekonomiska effekten.

5.2 Om tilläggs villkoren anses lagenliga vill Fortum framhålla följande:

I det fall det bedöms nödvändigt att kräva tilläggs villkor föreslår Fortum att Fortum alltid i första hand skulle ha rätt att välja att ställa godtagbar tilläggssäkerhet motsvarande ett visst belopp i stället för tilläggs villkor (som det redan är stadgat i förordningen 26 §). Värdet av tilläggssäkerheten skall alltid vara begränsat till det utestående åtagandet. Fortum föreslår att det alltid skulle föras en dialog med de berörda bolagen/borgensmännen för det fall att tilläggssäkerhet eller villkor anses nödvändiga.

Nedan Fortums detaljerade kommentarer för varje enskilt eventuellt tilläggs villkor (benämns felaktigt "tilläggssäkerhet" av Riksgälden), som Fortum i första hand anser skall gälla enbart Fortum Sverige AB på de grunder som redogjorts för ovan.

5.2.1 Pant eller andrahands pant i aktier i väsentliga dotterbolag

För att förhindra att avyttring sker utan statens godkännande föreslår Riksgälden att aktiepant bedöms vara den mest effektiva åtgärden för att förhindra att väsentliga delar av en borgensmans verksamhet säljs utan att staten först ger sitt samtycke.

Riksgälden förslår även att en aktiepant kombineras med ett förbud mot avyttring av väsentliga tillgångar i bolaget, inklusive det pantsatta aktierna.

Fortum ställer sig negativt till pantsättning av aktier i dotterbolag kombinerat med förbud mot avyttring av väsentliga tillgångar. Fortum anser inte att aktiepant kombinerat med förbud mot avyttring av väsentliga tillgångar i bolaget är vare sig ändamålsenligt, genomförbart eller lagenligt (se närmare motiveringar om lagenlighet under stycke 5.1.).

Pantsättning av aktier inte är ett effektivt medel för staten att uppnå syftet med riskbegränsande villkor och begränsar på ett orimligt sätt bolagets möjlighet att utöva affärsverksamheten och strukturera verksamheten.

Aktierna representerar inte ett värde, utan det är tillgångarna i bolaget/koncernen som utgör värdet. Ett bolags tillgångar kan minskas och aktiernas värde är då minskat. Att begränsa bolags affärsverksamhet med att pantsätta dotterbolags aktier är en inskränkning i möjligheten att utöva och strukturera affärsverksamhet som kan leda till att bolagets kreditvärdighet sjunker. Således är det svårt att uppnå syftet med riskbegränsande villkor genom att pantsätta bolagets dotterbolags aktier.

Fortum föreslår att staten, för att förhindra att väsentliga delar av borgensmannens verksamhet säljs på ett sätt som inverkar menligt på säkerhetens värde eller borgensmannens förmåga att fullfölja sitt åtagande under garantin, i stället för pantsättning kombinerat med avyttringsförbud av väsentliga tillgångar, skulle använda sig av ett avyttringsförbud som utformas som ett förbud att avyttra, utan samtycke från staten, med de tilläggsvillkor som nedan föreslås. I det fall det dock i något skede skulle anses vara befogat (även trots att Fortum i första hand motsätter sig detta) att kräva pant i väsentligt dotterbolag, så föreslår Fortum att detta skulle ske i dialog med bolaget och på så sätt att bolaget kan föreslå föremålet för panten.

5.2.2 **Förbud mot avyttring av väsentliga dotterbolag eller tillgångar**

Fortum motsätter sig generellt förbud mot avyttring av väsentliga bolag eller tillgångar utan samtycke av staten. För det fall att ett sådant förbud anses lagenligt och nödvändigt föreslår Fortum följande tillägg:

"Fortum Sverige AB ska inte avhända sig bolag eller anläggningstillgång av väsentlig betydelse för Fortum Sverige AB om sådan avhändelse på ett väsentligt negativt sätt påverkar Fortum Oyj:s förmåga att fullgöra sina betalningsförpliktelser under garantin. Följande avyttringar skall dock alltid vara tillåtna: avyttring på armlängds avstånd och till marknadsmässiga villkor/pris, avyttring på armlängds avstånd i utbyte mot likvärdiga eller bättre tillgångar, avyttring av utjänta eller överflödiga tillgångar som inte behövs för verksamheten samt avyttring mellan bolag inom koncernen."

Vi anser att detta förbud skall begränsas till Fortum Sverige AB:s verksamhet. Dock på så sätt att detta tilläggsvillkor skulle vara tillämpligt endast i fall att även Fortum Oyj som ställt efterborgen bedöms vara oförmögen att fullgöra sin betalningsförpliktelse under garantin.

Efterborgen av Fortum Oyj inbegriper hela koncernen. Oaktat vår efterborgen från Fortum Oyj är det inte rimligt och proportionerligt och ej heller i enlighet med lagstiftningen (se motiveringarna under stycke 5.1 ovan) att låta förbudet mot avyttring och pantsättning gälla hela Fortums koncern. I det fall det dock anses att avyttringsförbudet även skulle gälla Fortum Oyj anser Fortum att de tillägg Fortum ovan föreslagit bör gälla Fortum Oyj på motsvarande vis.

5.2.3 Förbud mot pantsättning av väsentliga dotterbolag eller tillgångar

Fortum motsätter sig ett totalförbud mot pantsättning av väsentliga dotterbolag eller tillgångar (se motiveringar under stycke 5.1).

I det fall det anses lagenligt med totalförbud mot pantsättning av väsentliga dotterbolag eller tillgångar vill Fortum framhålla att Fortum är bundet till våra gällande lånearrangemang och pantsättningar och kan inte under några omständigheter riskera att bryta mot dessa. Eventuella villkor angående förbud mot pantsättning måste därför harmonieras med de villkor vi har i vid var tid gällande låneavtal. I låneavtal brukar ingå en s k negativklausul som innehåller ett antal undantag där pantsättning är tillåtet samt dessutom en klumpsumma inom vilket det också är tillåtet att pantsätta. I det fall det skulle vara aktuellt att införa en negativklausul som ett tilläggsvillkor, är det därför av yttersta vikt att detta görs i samförstånd mellan relevant myndighet och Fortum. Vi vill också framhålla att våra låneavtal är konfidentiella, varför ett eventuellt tilläggsvillkor om negativklausul också ska vara konfidentiellt.

6 AVSLUTNING

Fortum ställer sig positiv till att tillsammans med berörda myndigheter fortsätta en dialog kring säkerheterna och möjliga riskbegränsande villkor för kärnavfall och för att hitta lösningar som är ändamålsenliga för staten och genomförbara och proportionerliga för de berörda bolagen.

Med vänlig hälsning,

Tiina Tuomela
Executive VP, Generation
Fortum Oyj

Monica Ljungström
Treasury Manager
Fortum Sverige AB